

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 671/2014-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej JUDr. Romanom Kvasnicom, Advokátska kancelária, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 506/2002, za účasti Okresného súdu Nové Zámky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 506/2002 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresný súd Nové Zámky je povinný obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., uhradiť trovy konania v sume 340,89 € (slovom tristoštyridsať eur a osemdesiatdeväť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Romana Kvasnicu, Advokátska kancelária, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2014 doručená sťažnosť WM Consulting & Communication, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 506/2002.

Návrhom na vykonanie exekúcie z 18. februára 2002 sa pôvodný veriteľ – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodný veriteľ“ alebo „pôvodný oprávnený“), domáhal vymoženia pohľadávky v sume 113 980 Sk (3 783,44 €) s príslušenstvom priznanej platobným rozkazom okresného súdu sp. zn. Ro 1391/2000 z 18. októbra 2000 voči povinnej v 1. rade [REDAKOVANÉ], povinnému v 2. rade [REDAKOVANÉ], povinnému v 3. rade [REDAKOVANÉ] a povinnému vo 4. rade [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „povinní“).

Zmluvou o postúpení pohľadávok z 15. decembra 2010 postúpil pôvodný oprávnený sťažovateľovi pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého exekučného konania. Na tomto základe sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania.

Okresný súd uznesením č. k. 10 Er 506/2002-64 z 3. augusta 2011 pripustil do konania vstup sťažovateľa na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd „*po dobu dlhšiu ako 18 mesiacov nezabezpečil právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia*“, preto mu zaslal 15. februára 2013 žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným.

Okresný súd na predmetnú žiadosť nereagoval, preto sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na ktorú okresný súd reagoval podaním zo 6. decembra 2013, v ktorom „*iba konštatoval, že predmetné uznesenie nebolo možné doručiť povinnému v 3. rade, ktorý zomrel, pričom dedičovi po zomrelom povinnom v 3. rade bolo uznesenie doručované dňa 14. 11. 2013. V odpovedi bolo súčasne uvedené, že po vrátení doručenky bude právoplatnosť uznesenia vyznačená bezodkladne.*“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„*Súčasný protiprávny stav spočíva v tom, že Okresný súd síce pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak nevykonal plynule opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným, čím predmetné uznesenie do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, aj napriek skutočnosti, že v odpovedi bolo uvedené, že uznesenie bolo doručované aj dedičovi po zomrelom povinnom v 3. rade. Sťažovateľ sa týmto postupom Okresného súdu dostal do právneho stavu neistoty, z dôvodu prieťahov v konaní spôsobenými prvostupňovým Okresným súdom. Táto skutočnosť má za následok aj stav, kedy exekútor nemôže ďalej vykonávať úkony potrebné na vymoženie pohľadávky v prospech skutočného veriteľa, ktorým je aktuálne sťažovateľ. Konanie o rozhodovaní čiastkovej otázky právneho nástupníctva na strane oprávneného, trvá od 19. 04. 2011, t. j. už vyše troch rokov.*

Sťažovateľ má za to, že doterajšia dĺžka konania o tejto čiastkovej otázke je ovplyvnená iba nečinnosťou Okresného súdu, ktorý adekvátne nereaguje na žiadne

písomne doručené podania sťažovateľa. Následky tejto skutočnosti, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je práve ochrana zákonnosti, vyvoláva v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu a najmä bráni uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, v pozícií nového veriteľa, a to aj napriek tomu, že je držiteľom exekučného titulu. Jeho postavenie oprávneného z exekúcie vedenej pod sp. zn. 10 Er/506/2002 (EX 145/2002), je vo vzťahu k exekútorovi závislé od rozhodnutia Okresného súdu, na ktoré je naviazané aj reálne uspokojenie jeho pohľadávky a tým aj vymožitelnosť jeho súdom už raz priznaného práva. Sťažovateľ považuje nečinnosť Okresného súdu za vážny zásah do svojich majetkových práv a nevidí žiadnu inú možnosť ako sa domôcť nápravy, okrem podania sťažnosti na ústavný súd.

Sťažovateľ sa aktívne domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní a vyčerpал všetky adekvátne prostriedky, na nastolenie právnej istoty svojho postavenia v predmetnom spore, majúci na mysli žiadosť zo dňa 15. 02. 2013, ako aj sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 07. 11. 2013. Do dňa podania tejto sťažnosti na ústavný súd, t. j. do dňa 30. 06. 2014, ubehlo už celkom 16 mesiacov od prvotného úkonu sťažovateľa, ktorým sa na Okresnom súde Nové Zámky domáhal nápravy nečinnosti Okresného súdu. Hoci Okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak skutočnosť, že predmetné rozhodnutie doposiaľ nie je právoplatné a vykonateľné bráni tomu, aby sťažovateľ mohol uplatňovať právo, vyplývajúce z exekučného titulu. V tejto súvislosti si dovoľujeme upozorniť, že Okresný súd spôsobuje sťažovateľovi stav právnej neistoty a najmä nemožnosť domôcť sa uspokojenia svojich majetkových, a už skôr judikovaných práv. Sťažovateľ je a aj bol v priebehu celého konania pripravený poskytnúť akúkoľvek súčinnosť, ktorú by Okresný súd vyžadoval na rozhodnutie o podanom návrhu na zmenu účastníka konania, no do dnešného dňa nebol k ničomu vyzvaný.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er/506/2002 porušil základné právo [sťažovateľa] zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj... právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

Okresnému súdu Nové Zámky v konaní, vedenom pod sp. zn. 10 Er/506/2002 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

[Sťažovateľovi]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,00 Eur..., ktoré... je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nové Zámky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 340,89 €.. v lehote pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že prieťahy v napadnutom konaní mu spôsobujú *„trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky... V tejto sume sťažovateľ zohľadnil najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci.“*

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 671/2014 z 9. októbra 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr 1017/14 z 12. novembra 2014, v ktorom poukázal na priebeh konania so zameraním sa na úkony okresného súdu, ktoré v napadnutom konaní vykonal. Uviedol, že uznesenie o zmene účastníka z 3. augusta 2011 nebolo možné doručiť povinnému v 3. rade, pretože 9. mája 2011 zomrel. Následne po doručení osvedčenia o dedičstve bolo uznesenie doručované dedičke povinného v 3. rade – [REDACTED].

„Dňa 25. 11. 2013 sa vrátila záhada od dedičky [REDACTED] s tým, že adresát je na uvedenej adrese neznámy. Preto úpravou zo dňa 03. 01. 2014 bolo vykonané šetrenie ohľadom zistenia adresy jej pobytu prostredníctvom Mestského úradu [REDACTED] ako aj Obecného úradu [REDACTED]. Táto úprava bola realizovaná 21. 07. 2014. Obec [REDACTED] dňa 01. 08. 2014 oznámila, že [REDACTED] je odhlásená z obce od 24. 10. 1985 do mesta [REDACTED]. Následne lustráciou v Registri obyvateľov ako aj z oznámenia Mestského úradu [REDACTED], že menovaná sa zdržiava na adrese trvalého pobytu [REDACTED], [REDACTED], na ktorú adresu jej bola zásielka odoslaná 03. 10. 2014, ktorá sa do dnešného dňa nevrátila.

Vzhľadom na uvedenú nemožnosť doručenia uznesenia povinnému v 3. rade sa doposiaľ nepodarilo uznesenie o zmene oprávneného správoplatníť. V tejto súvislosti chcem poukázať na to, že priemerný mesačný nápad do oddelenia Er v súčasnosti predstavuje 1436 vecí, pričom sa jedná o nové žiadosti o udelenie poverenia s tým, že v nesmierne veľkom počte vecí počítaných v tisíckach, kde boli poverenia vydané v predchádzajúcom období, dochádza na základe postúpenia pohľadávky či iných skutočností k zmene oprávneného, prípadne k zmene v osobe exekútora, o ktorých nárokoch súd rozhoduje vždy uznesením, voči ktorému je možné podať odvolanie a ktoré súčasné

znenie exekučného poriadku neumožňuje nedoručiť všetkým účastníkom konania. V rámci doručovania týchto uznesení je vykonávaných množstvo úkonov, pričom vzhľadom na počet a neustály nárast exekučných vecí pri nemeniacom sa počte zamestnancov, ktorý ich vybavujú, nie je v silách súdu všetky vybaviť v primeraných lehotách. V predmetnej exekučnej veci boli všetci zamestnanci vybavujúci oddelenie 10 Er dôrazne upozornení na to, aby všetky ďalšie úkony boli z ich strany vykonávané s náležitou pozornosťou, promptne a to tak, aby bezodkladne po vrátení doručenky od dediča povinného v 3. rade bola na uznesení 10 ER 506/2002-64 vyznačená právoplatnosť. Z týchto dôvodov mám za to, že priznanie požadovaného finančného zadostučinenia ktorého sa sťažovateľ domáha nie je opodstatnené, resp. ho navrhujeme nepriznať.“

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal svoje stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu v podaní z 21. januára 2015, v ktorom uviedol:

„Čo sa týka úkonov, ktoré uskutočnil súd pri doručovaní uznesenia o zmene účastníka konania, sťažovateľ upozorňuje, že po tom ako sa Okresný súd dozvedel o úmrtí povinného v 3. rade ubehli viac ako dva roky, kým bolo Okresným súdom zadovážené osvedčenie o dedičstve po zomrelom povinnom v 3. rade. Okrem toho sťažovateľ poukazuje najmä na skutočnosť, že doručovanie predmetného uznesenia dedičke po zomrelom povinnom v 3. rade trvá viac ako 12 mesiacov.

Sťažovateľ má za to, že je neprípustné, aby rozhodovanie o čiastkovej otázke právneho nástupníctva oprávneného trvalo od 28. 04. 2011, t. j. viac ako 3 roky, hoci sa sťažovateľ opakovane domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní. Tento stav, spôsobený nečinnosťou Okresného súdu Nové Zámky, má za následok, že sťažovateľ sa stále nemôže domôcť uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky, čím je sťažovateľovi nepretržite spôsobovaný stav právnej neistoty.

Čo sa týka veľkého množstva exekučných vecí, na ktorej ďalej poukazuje Okresný súd, sťažovateľ sa pridriava toho názoru, že hoci je Okresný súd vyťažený, predmet podaného návrhu na zmenu účastníka konania nie je ničím špecifický a vzhľadom na svoju skutkovú a právnu povahu určite neodôvodňuje taký mimoriadne zdĺhavý priebeh konania. Navyiac podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj Európskeho

súdu pre ľudské práva, nadmerná zaťaženosť súdu neospravedlňuje zdĺhavý postup súdu znamenajúci zbytočné prietahy v konaní.“

II.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 10 Er 506/2002 ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

Okresnému súdu bol 19. apríla 2011 doručený návrh sťažovateľa na zmenu účastníka konania. Okresný súd o tomto návrhu rozhodol uznesením z 3. augusta 2011 a následne toto uznesenie doručoval účastníkom konania. Dňa 16. novembra 2011 bolo okresnému súdu doručené podanie manželky povinného v 3. rade [REDAKOVANÉ], v ktorom oznámila, že povinný v 3. rade zomrel 9. mája 2011.

Zákonný sudca 2. decembra 2011 vydal pokyn, ktorým žiadal pripojiť spis a záverečné rozhodnutie v konaní o dedičstve po poručiťovi – povinnom v 3. rade. V predmetnom konaní o dedičstve bolo vydané osvedčenie o dedičstve zo 4. októbra 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. októbra 2011.

Dňa 18. februára 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým žiada urobiť príslušné opatrenia podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) – napr. doručiť uznesenie povinným, ustanoviť im opatrovníka, rozhodnúť o tom, že písomnosti sa im budú doručovať uložením v spise.

Dňa 25. novembra 2013 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka pre [REDAKOVANÉ] s poznámkou, že adresát je neznámy. Zákonný sudca vydal 3. januára 2014 písomný pokyn, aby boli odoslané žiadosti Mestskému úradu v [REDAKOVANÉ] a Obecnému úradu v obci [REDAKOVANÉ], či [REDAKOVANÉ] je evidovaná ako obyvateľka mesta/obce, aká je jej adresa pobytu a či sú známe mená osôb žijúcich s ňou v spoločnej domácnosti. Uvedené žiadosti okresný súd odoslal 21. júla 2014.

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu z 12. novembra 2014 vyplýva, že 1. augusta 2014 Obecný úrad v obci [REDAKOVANÉ] okresnému súdu oznámil, že [REDAKOVANÉ] má trvalý pobyt v [REDAKOVANÉ]. Z vyjadrenia Mestského úradu v [REDAKOVANÉ] a lustráciou v registri obyvateľov Slovenskej republiky okresný súd zistil adresu, na ktorej sa [REDAKOVANÉ] zdržiava. Následne jej bola zásielka s uznesením okresného súdu doručovaná na túto adresu.

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že uznesenie okresného súdu z 3. augusta 2011 o zmene účastníkov konania prevzala [REDAKOVANÉ] 11. novembra 2014. Predmetné uznesenie okresného súdu o zmene účastníkov konania takto nadobudlo právoplatnosť 26. novembra 2014.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 506/2002 pri rozhodovaní o jeho návrhu na zmenu účastníka v súvislosti s doručovaním uznesenia okresného súdu o zmene účastníka konania z 3. augusta 2011.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu

pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Uvedené právne východiská možno primerane aplikovať aj v exekučnom konaní, preto podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého exekučného konania je vymoženie peňažnej pohľadávky s tým, že namietané prieťahy sa týkajú konania o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka v súvislosti s doručovaním uznesenia okresného súdu o zmene účastníka konania z 3. augusta 2011. Predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, nevyznačuje sa právnou a ani faktickou zložitou. Rovnaký záver sa týka aj konania o procesnom návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania z dôvodu singulárnej sukcesie.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Z hľadiska povahy napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo možné pripočítať na farchu sťažovateľa, prípadne povinných.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Postup okresného súdu v predmetnom štádiu exekučného konania v zásade možno hodnotiť ako efektívny a účelný – t. j. okresný súd vykonával primerané procesné úkony smerujúce k zisteniu dedičov po povinnom v 3. rade a následne k zisteniu pobytu ■■■■■ ■■■■■ – dedičky povinného v 3. rade, a takto aj k zisteniu podmienok na prípadné ustanovenie opatrovníka z dôvodu neznámeho pobytu. Pri uvedenom postupe okresného súdu sa však vyskytli opakované obdobia nečinnosti s tým, že konanie o návrhu sťažovateľa

na zmenu účastníka konania trvalo od apríla 2011 do novembra 2014, t. j. viac ako štyri a pol roka.

Obranu okresného súdu odôvodňujúcu nečinnosť nadmerným množstvom vecí a personálnymi problémami ústavný súd nemohol akceptovať. V tejto súvislosti poukázal na svoju doterajšiu judikatúru (pozri napr. I. ÚS 23/03, IV. ÚS 60/2012, IV. ÚS 43/2013), v zmysle ktorej nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ľarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov.

Námietku sťažovateľa o tom, že okresný súd mal vykonať iné opatrenia – napr. ustanoviť opatrovníka účastníkom konania, resp. ich dedičom, rozhodnúť, že sa im budú doručovať písomnosti uložením v spise, a pod., možno akceptovať len čiastočne. Občiansky súdny poriadok dáva možnosť konajúcemu súdu zvoliť viaceré opatrenia, pričom konkrétny výber príslušných procesných opatrení, ich načasovanie a postupnosť je vecou úvahy súdu. Jeho úlohou je dbať na procesné práva a povinnosti všetkých účastníkov, preto je tiež potrebné, aby konajúci súd zisťoval pobyt účastníkov konania. Rozsah a intenzita takéhoto šetrenia je v zásade vecou úvahy súdu, je ovplyvnená konkrétnymi okolnosťami predmetnej veci s tým, že by malo ísť o efektívne a vecne vykonávané šetrenie. Až takéto šetrenie súdu umožňuje záver o tom, či pobyt účastníka je neznámy a či možno takému účastníkovi ustanoviť opatrovníka, prípadne rozhodnúť o tom, že písomnosti určené tomuto účastníkovi sa budú doručovať uložením v súdnom spise. Procesný postup okresného súdu

v tomto smere preto nemožno považovať sám osebe za neefektívny. Uvedenú skutočnosť zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Aj keď ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, neprikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, pretože podstata namietaného porušenia práv sťažovateľa spočívala v nedoručení uznesenia o zmene účastníka konania z 8. augusta 2011, pričom predmetné uznesenie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa doručené a 26. novembra 2014 nadobudlo právoplatnosť.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie 1 000 €, pričom poukazoval na *„trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky...“*.

Ústavný súd nepovažoval za potrebné priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, za dostatočné považuje vyslovenie porušenia ním označených práv a tiež príkaz okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov. Ústavný súd prihliadol na to, že uvedená procesná situácia – to, že nebolo právoplatne rozhodnuté o účastníctve sťažovateľa v napadnutom konaní – nebráni tomu, aby judikovanú pohľadávku súdny exekútor vymáhal v prospech pôvodného veriteľa, resp. aby súdny exekútor využil zákonné prostriedky smerujúce voči povinným a ich majetku, prípadne príjmom, ktoré by zaistili budúce vymoženie judikovanej pohľadávky. Rozhodovanie o zmene účastníka nie je v zásade spôsobilé zmariť účel exekučného konania – naplnenie tohto účelu bude závislé od postupu súdneho exekútora v napadnutom konaní a tiež od bonity povinných. Sťažovateľ neuviedol také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru, že v dôsledku rozhodovania okresného súdu o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka došlo k zmareniu účelu exekučného konania.

Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom, a to vo výške 340,89 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia sťažovateľa vo výške 340,89 € zodpovedá sume vypočítanej ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (za rok 2014) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 15 písm. a) a § 16 ods. 3 vyhlášky zvýšenú o 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015